

věnoval též popularizaci lidové hudební tradice (rozhlásové pořady, hudební nosiče), svými časopiseckými pracemi a knižními tituly si vydobyl respektované místo také na poli vědecké práce. Znalost prostředí mu umožnila věnovat pozornost předním osobnostem hudebního folkloru a nositelům tradice (např. *Múdroslaví primáše Jožky Kubíka*, 1984). Od regionálního a lokálního výzkumu písňových a instrumentálních projevů pokročil již v šedesátých letech k teoreticky koncipovaným pracím zaměřujícím se na problematiku geneze a stylu lidové hudby, rytmiku i variační postupy. Přímou vizionářsky dnes působí participace na prvních pokusech o využití počítačové techniky při klasifikaci a analýze lidové písně, které jsou datovány již do sedmdesátých let.

Setkávání s nepočtenou, kulturně ale výraznou skupinou hornáckých Romů, k níž mimo jiné patřil i známý primáš Jožka Kubík, přivedla D. Holého k zájmu o tuto problematiku. V devadesátých letech si získala široké uznání především práce o genocidě Romů za druhé světové války a její reflexi v romském folkloru *Žalující píseň* (1993, spolu s historikem Ctiborem Nečasem).

V průběhu svého plodného vědeckého života byl D. Holý zapojen v redakčních radách předních oborových časopisů (*Český lid*, *Národopisný věstník*, *Národopisné aktuality*), byl členem studijní skupiny pro systematizaci a klasifikaci lidové hudby, vedl etnomuzikologickou komisi Národopisné společnosti československé a byl členem The Society for Ethnomusicology. Na půdě domovského pracoviště se podílel na kolektivních pracích o Hornácku, Podluží a Brumovicích, Masarykovu univerzitu spolu se svými kolegy reprezentoval také v redakci základního oborového kompendia – encyklopedie *Lidová kultura* (2007). I po odchodu do důchodu udržuje D. Holý nadále jako emeritní profesor úzké vazby s ústavem evropské etnologie.

V debatách o poslání a budoucnosti etnologie formuloval Dušan Holý až vizionářskou myšlenku: „Dokud bude člověk a jeho kultura ve smyslu každodenní kultury lidského života, budou potřeba etnologové, aby ji zkoumali a zaznamenávali.“

Václav Frolec (1934–1992)

Od Moravy do panonsko-podunajského prostoru

Žák Antonína Václavíka zahájil svou pedagogickou dráhu na etnologickém pracovišti brněnské univerzity v roce 1961, když před tím nedlouho působil v hodonínském muzeu. Po absolvování gymnázia byl v roce 1953 přijat ke studiu hudební vědy a národopisu na filozofické fakultě v Brně, v letech 1954–1958 si však zapisoval již jen jednooborový národopis. V průběhu šedesátých let rozvinul svou pedagogickou a vědeckou činnost natolik, že se mohl v roce 1968 habilitovat pro obor slovanská etnografie. Jmenování profesorem proběhlo na počátku devadesátých let.

Václav Frolec pocházel z Ratíškovic a rodný kraj v mnoha ohledech formoval jeho zájem o vybraná témata materiální i nemateriální kultury vesnického prostředí. Několik studií a samostatných publikací věnoval tradičním formám pěstování vinné révy (např. *Jihomoravské vinohradnictví. Tradice a současnost*, 1984), dlouhodobou pozornost směřoval především k problematice lidového stavitelství. Širší veřejnosti se podařilo toto téma prezentovat prostřednictvím díla *Lidová architektura. Encyklopedie* (spolu s Josefem Vařekou, 1983), která již více než tři desetiletí slouží jako výchozí pomůcka k orientaci v problematice nejen studentům a badatelům

jiné oborové profilace, ale i četným laickým zájemcům. Výzkumy vlastní i ty, které realizoval se svými studenty, posléze zúročil v souborné práci o lidové stavební tradici na území Moravy a Slezska *Lidová architektura na Moravě a ve Slezsku* (1974). Frolcův zájem o tuto sféru tradiční kultury nezůstával ale omezen pouze na domácí území, snažil se ji sledovat v širších geografických a kulturních souvislostech. Četné kontakty s kolegy z ostatních slovanských zemí a studijní pobyt v Sofii mu umožňoval rozvíjet např. úvahy o vazbách na panonskou a šířeji balkánskou oblast.

Živá obyčejová tradice v rodném kraji vedla V. Frolce také ke studiu nemateriálních projevů kultury, a to ať již v rovině teoretických úvah, sledování historické podoby a geneze vybraných kulturních prvků (např. jízda králů), tak i přiblížení jejich ryze současné podoby, včetně fenoménu folklorismu. Své publikační výstupy na toto téma orientoval v široké škále od ryzí popularizace (*Prostá krása*, 1984) až po četné vědecké

studie, metodologicky profilované příspěvky či uplatňování specifických metod (etnokartografie). Nemalý ohlas si mezi čtenářskou veřejností získala souhrnná publikace *Vánoce v české kultuře* (1988, 1989).

Především v sedmdesátých a osmdesátých letech se zaměřil Václav Frolec na výzkum vesnice a její kultury v historické rovině i v soudobých podobách. Tímto směrem zaměřoval své studenty pracující ve vybraných lokalitách s připravenými dotazníky. Vedle monografie Brumovic se tato orientace plně uplatnila při výzkumu několika jihomoravských obcí a byla pod Frolcovým vedením završena monografiemi *Horní Věstonice. Společenské a kulturní proměny jihomoravské vesnice* (1984) a *Žarošice. Minulost a současnost vesnice v oblasti Ždánického lesa* (1986). Dokumentace současné podoby života vesnického společenství směřovala i k interdisciplinárně pojatému výzkumu (např. integrovaný výzkum *Revoluční proměny jihomoravského venkova*). Znalost terénu i potenciál řady témat vedly V. Frolce k jejich pomyslnému otevírání nejen na bázi etnologie, ale a dalších oborů. Příkladem může být problematika venkovského města, dosud spíše opomíjeného fenoménu, k němuž posléze vyšly dva stejnojmenné sborníky (1986, 1987).

Nemalé úsilí Václava Frolce směřovalo k rozvíjení spolupráce s blízkými oborovými institucemi i v rámci mezinárodních sítí (Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech a na Balkáně, v roce 1989 obdržel prestižní Herderovu cenu). Jako konzultant participoval například na budování muzea v přírodě ve Strážnici, aktivně se podílel na profilaci tamního Ústavu lidového umění, jeho časopisu *Národopisné aktuality* i Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice. V. Frolec má také nemalou zásluhu na obnově druhého nejstaršího oborového časopisu *Národopisný věstník*, jehož redakci v letech 1966–1972 vedl a svou prací přispěl i k zapojení zahraničních badatelů.

Na jaře 1992 zahájil Václav Frolec studijní pobyt v Münsteru (na stáži zde pobýval již v letech 1968–1969), jeho badatelské plány však byly znenadání přerušeny smrtí, která jej zastihla na místě pro badatele přímo symbolickém – v knihovně.